Poštnina plačana v gotovini

Borba

Maribor, 26. januarja 1934 | Leto II. | Posamezna številka Din 1·50 // Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6·—, za inozemstvo Din 10·— // Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ul. 26 Telefon 29-70 // Poštni čekovni račun 15.546 // Izhaja vsak petek // Oglasi po tarifi | Štev. 4

Narodna strokovna zveza, Maribor

Sodna ulica 9 — dvorišče

Uradne ure tajništva so od 1. januarja dalje:
dopoldne od 9.–12. ure
popoldne od 15.–½19. ure
ob nedeljah in praznikikih od 9.–11. ure dop.

V težki dobi, pod težkimi okolščinami je pokrenjen idejni in pošteni boj za Resnico in Svobodo, boj za socialno pravičnost. Ta boj je vitežki in naraven. Tak boj bojuje naš pokret ogromne večine naroda proti močni in organizirani manjšini. Mnogi, ki naš pokret moralno podpirajo, imajo včasih pomisleke, da se bomo po kretaši izneverili svojemu programu, da se bomo prodali in da bomo premagani... Njim in vsem sovražnikom na to ne odgovarjamo. Odgovorila bo bodočnost!!! Neisprosno pa bomo bičali in grajali vse, kar nas žali, tepta in ponižuje. Brez izjeme bomo razkrivali gnilobo in vse grehe, ki se delajo pod „firmo“ nacionalizma in pod krinko laži-socializma. Mi smo za to tu, da se borimo. In če bomo premagani pridejo za nami, ki bodo nadaljevali ta boj do končne zmage!!!

Delovno pravo Nemčije

Iz socialističnega laboratorija narodnega socializma. Državna zaščita delavca pred izkoriščanjem s strani kapitalizma

Kot list, ki kaže našemu delavcu — tako ročnemu kakor duševnemu — nova pota socialne osvoboditve, si »Borba« ne more kaj, da ne bi preko plota našega marksističnega in meščanskega tiska posvetila objektivno tudi v Nemčijo, kjer je vlada pravkar napovedala zakon o zaščiti narodnega dela. Naši listi, marksistični kakor meščanski, že iz gole komodnosti odklanjajo vse, kar se dogaja v revolucionarni Nemčiji.

»Borba« je neodvisen list našega narodnega delavstva, ona se ne sramuje izjaviti, da je dobro, če naš delavec izvé, kako je nemški narodni socializem, ta smrtni sovražnik našega skupnega sovražnika marksisma, uredil razmerje med delavcem in kapitalom. Mi se ne moremo zaplankati pred kulturnim svetom, kar je kje dobrega, bomo poizkusili aplicirati na naše razmere, kar je slabega ali pomanjkljivega, bomo lahko izločili iz pereče diskuzije. Ni torej nikaka sramota, priznati, da se moramo še učiti. Pozornost nam utegne prinesti obilnih koristi, »Borba« ni tako sramežljiva, da ne bi izluščila našemu delavcu nekaj koristnih duhovnih jederc.

Kakor uvodoma omenjeno, je nemška vlada izdala zakon, s katerim se postavljajo gospodarsko-socialni odnošaji med delavcem oziroma nameščencem in podjetnikom na popolnoma novo bazo. Dobro se zavedajoč, da bi ne bilo koristno, prenagliti se s tako globoko zarezujočo reformo, so novi oblastniki Nemčije čakali skoro vse leto, da nekako v etapah reformirajo Nemčijo v smislu brezkomprimisnega narodnega socializma.

Novi delovni kodeks je prava negacija dosedanjega liberalističnega principa, po katerem je delo blago, ki se kupuje in prodaja. Če ni povpraševanja, pa gladuj v brezdelju! V smislu narodno-socialističnih načel je delovna sila človeka posvečena veliki misiji, ki jo ima gospodarstvo v življenju naroda. V novem zakonu je zasidrano predvsem načelo vodstva in odgovornosti, in sicer analogno kakor v političnih zadevah naroda. Vodstvo in odgovornost sta v smislu novega zakona povsem neločljiva. Podjetnik mora postati zopet gospodarski voditelj, pri tem pa se ne sme ravnati zgolj ali izključno po komercialnih vidikih. V liberalistični državi se tovarnar ali generalni ravnatelj ne briga za svoje nameščence in delavce, v kolikor niso po sredi zgolj vprašanja dela in organizacije v obratu. V Nemčiji je podjetnik v smislu novega zakona obvezan, da se briga za duhovni in moralni napredek ter za njega politično usmerjenost. Podjetnik je po svoji vesti dolžan, delati in se radovati skupnih uspehov v podjetju s svojimi nameščenci in delavci, on je v podjetju »primus inter pares«, prvi med enakimi, prav tako pa so nameščenci in delavci obvezani k disciplini in poslušnosti napram svojemu šefu. V smislu gesla »Gemeinnutz geht vor Eigennutz« v novi državi pridobitno delovanje ne služi zgolj smotrom razkošnega življenja male plasti izvoljencev, marveč mora služiti skupni blaginji ljudstva. Delavec in nameščenec imata pravico, uživati sadove nacionalne revolucije, dočim je ostal podjetniku poleg odgovarjajočega dobička še meščansko-pravni naslov, ki ga je ruski komunizem odpravil popolnoma. Glavno pa je, da je ukinjen dosedanji obratni svet, kakor so ga s toleranco liberalnega sistema uvedli marksisti. Privatna inicijativa podjetnika ne sme v smislu narodnega socializma nikjer trpeti, država poseže le tedaj in v takih primerih vmes, če se pokaže, da je vodstvo nesposobno ter da bi radi napačne špekulacije v produkciji utegnilo priti toliko in toliko delavcev ter nameščencev ob svoj kruh. Namesto obratnih svetov se uvajajo kolegiji zaupanja, ki so direktno posvetovalni organ podjetnika, toda le v čisto določenih vprašanjih. Te zaupnike določi takozvana NSBO (nationalsozialistische Betriebszellenorganisation). V novem zakonu je nadalje zasidrano načelo o možnosti in dolžnosti zaslužka po principu stvaritelnosti. Zaslužek se ravna po kvantiteti in kvaliteti dela, najsi je sedaj to delo manuelno ali duševno. Delo je v novi državi del skupnega prizadevanja za dviganje kulturne stopnje in materialnega blagostanja naroda. Novi delovni kodeks Nemčije daje možnost, da se vsakega nepoštenega sodobnika izloči iz delovnega procesa, smatrajoč ga, da ni vreden, biti soudeležen pri delu. V svrho zaščite delavca in nameščenca pa se uvajajo posebna častna razsodišča, v katerih bodo zastopani poleg podjetnika tudi nameščenci in delavci. Kdor bi zlorabljal svojo pozicijo v škodo skupnosti, bo po pravdoreku teh sodišč nemilostno izločen iz skupnega dela v podjetju. Gospodarstvo torej ni več zadeva gospodarstvenikov in njihovih interesnih zastopstev, marveč postaja v novi državi zadeva vsega naroda, vse države. Od komunizma se razlikuje bitno po tem, ker ni odpravljena zasebna lastnina in ker ni uveden državni socializem v svoji poslednji birokratski formi. Nemška vlada je uredila delo v gospodarstvu tako, da privatna inicijativa nikjer ne trpi, da sta delavec in namščenec soudeležena sadov skupnega prizadevanja. Kapitalistično pridobitno gospodarstvo ni več »Selbstzweck«, namen samemu sebi, marveč se razdele sadovi skupnega dela razmeroma tako, da jih koncem konca prejme vsa skupnost naroda, ne pa le poedinci.

Kakor je razvidno iz omenjenih glavnih obrisov novega delovnega prava Nemčije, je v praksi že dokazano, da sta se vračunala dva dosedanja neomejena gospodarja v določanju funkcij dela: marksizem in liberalizem. To delovno pravo Nemčije dokazuje, da se more urediti vsa dosedanja zamotana vprašanja delovnih odnošajev mimo materialistično-pravnega naziranja marksistov. Ruski boljševizem ni uredil tega vprašanja, nasprotno, danes so razmere v komunističnem obratnem gospodarstvu tako razdrapane, da se moramo čuditi, če se ustroj kolektiviziranega gospodarstva ni že popolnoma zrušil. Pokazalo se je, da brez požrtvovalnosti ni uspehov. Ni treba zrušiti privatne lastnine, kakor so to napravili boljševiki, ne da bi na razvalinah postavili kaj novega, saj zadostuje, če se prisili kapital in njegove zastopnike, da podrede vsaj en del svojega dobička skupnosti, skupni blaginji, ki je končno tudi njih sama blaginja. Popolnoma pravilno je, če je v novem delovnem redu odgovoren podjetnik za svoje delovanje svojim nameščencem in delavcem, kajti nemška vlada pravi, da je usoda podjetnika tudi usoda mnogih njegovih duševnih in ročnih sodelavcev, ki čestokrat niso krivi, če radi njegove lahkomiselnosti ali nesposobnosti zgube svoja mesta pri mizah in strojih, s tem pa kruh za svoje družine. Prav tako pa si nameščenec in delavec ne smeta ustvarjati nikakih iluzij o tem, da sta prav tako tudi onadva obvezana, podpirati podjetnika z vestnim, marljivim delom, ker brez harmonije teh faktorjev ni produkcije, ki bi bila kaj vredna. Produkt mora nositi žig skupne zadovoljnosti podjetnika in nameščenca, to je edina garancija za konkurenčno sposobnost delovnega naroda. Podjetnik mora spoznati v delavcu ne le št. 1567, kakor je zapisano v osebnem seznamu personalnega referenta, marveč živega človeka, vrednega sotrudnika pri ustvarjanju dobrin, ki naj dvignejo blagostanje vseh, in sicer po zmožnosti in kvaliteti dela. Prav tako pa delavec ne bo gledal v osebi šefa »valpta« in »tirana«, kakor so ga naučili marksistini hujskači v svrho bodritve na fronti razrednega boja. Narodni socialisti v Nemčiji so doprinesli dokaz, da se more zgraditi novo družbo tudi brez popolne birokratizacije narodnega gospodarstva, t. j. brez uporabe Leninovih načel.

Narodno strokovna zveza

v MARIBORU

bo imela svoj VI. redni

občni zbor

v nedeljo 2. t. m. ob 9. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma.

DNEVIN RED:

1. Poročilo predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in poročilo tajništva.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Volitev upravnega odbora.
6. Raznoterosti.

Udeležba je za vse članstvo strogo obvezna. Vabljeni pa so tudi vsi prijatelji nacionalno-socialnega pokreta. ODBOR.

Senzacionalen političen proces v Prekmurju

OKRAJNI GLAVAR DR. TRSTENJAK, BANOVINSKI ZDRAVNIK DR. KLAR IN ENAJST ŽUPANOV RADI POLITIČNE IZJAVE TOŽENIH IN OBSOJENIH. — ZANIMIV IN RAZBURLJIV POTEK KAZENSKE RAZPRAVE, KI JE TRAJALA DVA DNI. — POLITIČNE LUMPARIJE BIVŠIH KLERIKALCEV.

Kakor namenoma, dnevno časopisje ni posvetilo skoro nikake pažnje nadvse značilnemu procesu, ki je bil 18. in 19. t. m. v Dolnji Lendavi. Predzgodovina te pravde je ta, da je pri občinskih volitvah na celi črti v dolnjelendavskem okraju zmagala opozicijska lista, ki sta jo vodila pristaša bivše SLS, banovinski zdravnik dr. Klar in dekan Jerič proti oficijelni listi JNS. Do sporazumne liste pa ni prišlo, ker je dr. Klar odklonil sodelovanje, če bi ostale na listi požrtvovalni tajnik in narodni delavec Izidor Horvat. Po volitvah je 22. 10 1933 sklical okrajni glavar dr. Trstenjak vse župane na sestanek, na katerem jih je podučil o občinskem zakonu. Na tem sestanku je dal besedo tudi drju Klaru, ki je občinski odbornik v Dolnji Lendavi. Dr. Klar je imel na zbrane župane najprej patrijotičen nagovor, potem pa jim je prečital izjavo, ki jo je sam sestavil in jim jo predložil v podpis. Kakor so pozneje izjavili trije župani na sodišču in dr. Trstenjak baje tudi poslancu Hajdinjaku in Horvatu, je okrajni glavar ob tej priliki rekel županom, da lahko izjavo podpišejo. **V tej izjavi protestirajo podpisani proti načinu in metodam vodstva okrajnega odbora JNS v Dolnji Lendavi, češ, da se je na raznih zborovanjih blatilo javne funkcijonarje, celo bana, da se je oblastem namenoma jemal ugled, da se je blatilo in denunciralo prekmursko ljudstvo, da so se na zahtevo stranke odstavljali župani, najboljši sinovi naroda in postavljali taki, ki niso imeli zaupanja naroda. Podpisani zato izjavljajo, da sami prevzamejo organizacijo političnega vodstva v okraju. Ne bodo pa trpeli med seboj onih, ki jim je politika le predmet osebnih kupčij in plašč za prikrivanje grehov preteklosti.**

Radi teh očitkov sta vložila dr. Janko Pikuš, odvetnik v Dolnji Lendavi kot predsednik okrajnega odbora JNS in tajnik, poštar Žgur tožbo radi žaljenja časti, in sicer proti dr. Klaru, zato, ker je izjavo sestavil, jo županom prečital, jo predložil v podpis in spomenico odposlal Kleklu za »Novine« in ker je župane nasnoval k podpisu; zoper vse podpisane župane, ker so izjavo podpisali; zoper župana Bačiča še posebej, ker je izjavo poslal generalnemu tajništvu JNS, »Jutru« in »Slovencu« in v tej zvezi dr. Klara, ker mu je to izjavo v to svrho izročil in slednjič okrajnega glavarja dr. Trstenjaka, ker je skupno z dr. Klarom nasnoval župane k podpisu, sam pa izjavo izročil v prepisu poslancu Hajdinjaku. (Ker je izjavo uradnim potom poslal banovini, ni bil tožen!)

Iz tega se je razvila pravda, ki je zavzemala vedno večji obseg. Toženci so trdili, da izjava sploh ni žaljiva, marveč, da je navdušen izraz patriotizma in po besedah dr. Trstenjaka dostojanstvena kritika! Dalje so izjavili, da tožnikoma ničesar ne očitajo, ker sta osebno absolutno neoporečena in da se onadva ne moreta čutiti žaljena, čeprav sta v vodstvu okrajnega odbora. Dr. Trstenjak pa je trdil, da županom sploh ni ničesar rekel, ampak samo dr. Klaru dovolil, da je ob priliki zborovanja županov dal podpisati izjavo, ter, da je bil navzoč le pri čitanju iste, ni pa opazil žaljivosti. Omeniti moramo, da je en sam župan zavohal nevarnost in podpis odklonil, pa zato tudi ni bil tožen. Tekom postopanja so župani Hozjan, Baligač in drugi izpovedali, da so izjavo podpisali le zato, ker jim je srezki načelnik rekel, da naj to store, pri poznejši razpravi pa so to svojo izpovedbo prekličali in trdili enako kot vsi drugi župani, da načelnik ni vplival nanje. Dokazalo se je pa, po zaslišanju sodnika dr. Kuntariča, ki so ga po začetku postopanja toženci odklonili, da so župani spontano postavili tak zagovor, in po zaslišanju Hajdinjaka in Horvata, da so se župani tudi napram njima izgovarjali na glavarja in je slednjima sam izjavil, da je res rekel županom, da izjavo lahko podpišejo. Vsi toženci so nastopili pa tudi za vsak slučaj dokaz resnice.

Ta dokaz pa se ni obračal proti dr. Pikušu in Žguru, zoper katerega kljub njunemu 10letnemu političnemu in nacionalnemu delovanju v Dolnji Lendavi niso mogli najti niti trohice slabega. Le o dr. Pikušu so trdili, da je nekoč zastopal nekoga, ki je izrekel žaljitev »srbska svinja«, pa še to se je izkazalo kot grda mistifikacija in so branilci lojalno preklicali to trditev in jo umaknili. Obračal se je le proti vodstvu stranke JNS in drugim posameznim članom okrajnega odbora. Tako so dokazovali, da je neki član ob prevratu bil postavljen za poveljnika Narodne straže v Dolnji Lendavi, da je ž njo ropal po okraju, izsiljeval denar in zbiral čete zoper slovensko vojsko! Izkazalo se je pa, da je novembra 1918 dotični, ki je bil madžarski vojak, res poveljeval straži, a z njo ščitil ljudstvo pred ropanjem, sodeloval pri rekviziciji, poskusil zoper upravo Bele Kune upor, a moral zbežati, v Varaždin, se javil pri vojaški upravi in potem z jugoslovansko vojsko prišel nazaj. Banskemu svetniku Erjavcu so očitali, da si je lani zaračunaval svoje delo pri akciji za preskrbo Prekmurja s senom. Dokazalo se je pa, da so mu bili vrnjeni samo izdatki za mnoga potovanja pri nakupu sena v Sunji, za nabavo vozovnic itd. ter da so imeli on kakor tudi mnogi drugi sodelavci ne samo izgubo pri času in delu, ampak celo v denarju in da je ta akcija dokazala veliko požrtvovalnost, ni pa bila z vodstvom stranke v zvezi. — Učitelju Horvatu so očitali razne zaslužke. Toda izkazalo se je, da je v času, ko ni imel nobene javne funkcije, kot učitelj poizkušal doseči za neke občine neke agrarne ureditve, da se je z njimi dogovoril za nagrado, če bi uspel, da pa je sprejel, ker ni imel uspeha, le kritje svojih izdatkov. — Dalje se je izkazalo, da se župani niso odstavljali na zahtevo stranke, ampak, da so se odstavitve in postavitve vršile uradnim potom, ali na predlog krajevnih organizacij JNS ali prebivalstva potem, ko se je uvedel uradni postopek po ugotovitvah orožnikov ter na predlog okrajnega glavarja dr. Terstenjaka samega **(ki se je kljub temu navdušil za spomenico, ki očita, da so se slabi župani postavljali, dobri odstavljali na zahtevo stranke!)**

Toženci so seveda navajali v dokaz tudi take župane, ki jih je odstavila smrt ali pa posledice revizije. — Na nekem zborovanju, na katerem se je poslala resolucija, ki ščiti Prekmurce pred očitkom madžaronstva, je nekdo zaklical, ko se je poročalo, da banovina ni naklonjena prizadevanju stranke za razdelitev agrarne zemlje domačinom ob meji, da je vendar ban za njih, ne oni za bana in zato proč s takim banom, da pa je vodstvo takrat sploh bilo v demisiji in da še ni nikogar blatilo ali denunciralo. — Zanimivo je, da se je v dokaz grehov preteklosti navedlo, da se je našel ob predalu blagajne občine primanjkljaj in nered v računih pri dveh osebah, ki sta pa bili od drja Klara sopredlagani na ta mesta in katerih eden je bil več let poslanec SLS, ne glede na to, da se kaka defravdacija sploh ni ugotovila ali zatrjevala.

Tako so se po vrsti tekom razprave, ki je trajala prvi dan 13, drugi dan pa 7 ur, razbinili vsi očitki zoper vodilne domačine in druge Slovence. Pri razpravi je dr. Klar posebno zatrjeval, da se je delalo zoper prekmurski narod in prekmursko ljudstvo, da je bil on legitimiran za svoje delo kot Prekmurec, nakar mu je zastopnik dr. Pikuša ostro odvrnil, **da pozna le slovensko ljudstvo v Prekmurju in nikakega prekmurskega jezika, ki bi ga bilo treba tako ščititi.** Razprava je bila polna razburljivih momentov, zlasti, ko je zastopnik dr. Klara kazal po dvorani volilni letak JNS, ki je bil tudi madžarski, a mu je Pikušev zastopnik zabrusil, da je branilec sam sklenil zvezo z Nemci o priliki volitev v oblastno skupščino. Ko je označeni zastopnik na dr. Klarovo opažko, da se je očitalo občinskemu odboru v Dolnji Lendavi, da je v madžarskih rokah, odvrnil, da je to res, se je zoper zastopnika dr. Pikuša pridržala v velikem razburjenju tožba radi razžaljenja časti.

Razpravna dvorana je bila ves čas nabito polna in so ljudje kazali po vsem mestu veliko in napeto zanimanje. Kot posebna pikanterija se omenja, da so se toženci sklicevali na uradne akte o premestitvah županov in da je na prošnjo sodišča toženi okrajni glavar te akte izročil in so se javno prečitali poverljivi upravni akti. Dalje je zastopnik dr. Pikuša v svojem eno uro trajajočem obtožnem govoru kritiziral svoječasno deklaracijo Klekla napram madžarski republiki, **da se naj osnuje samostojno slovensko Prekmurje z autonomijo, ministrom v Budimpešti in upravo v Murski Soboti in da se mora autonomija zavarovati tudi za primer, da bi pripadlo Prekmurje k Jugoslaviji.** Govornik je označil to deklaracijo sicer kot dokument Slovenstva, ki pa nima vrednosti za ustvaritev jugoslovanske države, ker se zahteva po združitve z Jugoslavijo niti ne postavlja in da ni res, kakor trdi dr. Klar, da je ta deklaracija važnejša kot majska deklaracija.

Razprava je pokazala, da so v Prekmurju izvrstni in iskreni domačini Slovenci, da pa so tudi ljudje, ki trde, da so Slovenci, govore pa doma madžarski, in se je zgodil celo primer, ko je dal domačin otroka na Madžarsko v šolo. Trdilo se je, da je na to pravdo pozorna tudi Budimpešta. Dr. Trstenjak je izjavil, da je radi nemirov in razburjenja po okraju, ki ga je povzročila dr. Pikuševa tožba, vložil zoper njega na državno pravdništvo ovadbo po zakonu o zaščiti države.

Sodnik si je pridržal sodbo in jo razglasil v soboto popoldne. **Vsi obtoženci so bili obsojeni in sicer: dr. Klar na 14 dni zapora in Din 720 globe; dr. Trstenjak na 8 dni zapora in Din 300 globe; župani vsak na 7 dni zapora in Din 120 globe; župan Bačič pa na 9 dni zapora in Din 300 globe, vsi pogojno za 1 leto.** Dr. Trstenjak je bil oproščen radi žalitve s tem, da je izročil prepis Hajdinjaku, dr. Klar oproščen inkriminiranega dela zagovora, vsi pa so bili oproščeni radi odstavka v izjavi pod točko 3. o politiki kot predmetu kupčij in plašču za prikrivanje grehov, češ, da je ta odstavek splošen in se ne nanaša konkretno na nikogar in tudi ne na vodstvo JNS. Vsi so prijavili prizive.

Moralni nauk iz te pravde je, da je treba povečati vso pozornost Prekmurju. Treba je dati moralne opore našim nacionalnim ljudem tam, treba je z upravnega stališča v največji meri ugoditi zahtevam domačinov, treba pa je zatirati teorijo o prekmurskem jeziku in narodu in paziti strogo na ljudi, ki sicer frazarijo o jugoslovanstvu, delujejo pa drugače. **Mi kot nacionalisti se solidariziramo z nacionalnimi borci, kakor je dr. Pikuš in njegov štab domačinov ter pričakujemo, da se bo še bolj udeleževal v čisto nacionalnih stvareh sedaj, ko se hoče odtegniti osicielnemu delu v stranki.** Naš list bo rad na razpolago našim vrlim Prekmurcem!

Kupili so

Naše stališče glede nakupa mariborskega gradu po mestni občini smo povedali že lani v »Borbi« in sicer v članku »Stare gradove kupujejo, nove hiše prodajajo«, v katerem smo obrazložili gospodarsko politiko »pridobitnih« krogov, iz katerih je povečini sestavljen sedanji mestni občinski svet. Ves ta čas smo budno sledili gibanju za in proti nakupu gradu in moramo priznati, da nas je najbolj presenetilo dejstvo, da se naše dnevno časopisje s to za Maribor sila važno zadevo ni v tisti meri bavilo, kakor bi predmet z ozirom na svojo važnost zaslužil. Zato nas je tembolj prijetno dirnilo, ko smo čitali v »Večerniku« 22. t. m. poročilo o rednem letnem občnem zboru Društva hišnih posestnikov, ki je bil dne 21. t. m. v hotelu »Ore« in na katerem je tajnik tega društva zdravnik g. dr. Marin, poročal glede mariborskega gradu sledeče: »Mimo mariborskega gospodarskega predstavništva so tudi hišni posestniki energično nastopili proti nakupu mariborskega gradu po mestni občini, ker bo le skrajno težko plačati kupnino 5 milijonov dinarjev (vštevši so skromni izdatki za adaptacijo), kar bo šlo seveda zgolj iz žepov davkoplačevalcev. **Nakup gradu pa tudi ni priporočljiv iz zdravstvnih razlogov, ker je poslopje zelo nehigijenično in je bil iz tega poslopja že marsikak jetičnik prepeljan na Pobrežje.«**

Besede, ki jih je izgovoril zdravnik, ki gotovo ni trdil kaj tja ven dan, marveč mora imeti za to gotovo izkušnje in dokaze, zaslužijo vso našo pozornost, obenem pa dokazujejo, da se je kupilo za ogromne milijone nekaj, kar šele sedaj, ko je že prepozno, ko je bil nakup gradu že izvršen, prav spoznamo kot slabo, »ker je poslopje zelo nehigijenično in je bil iz tega poslopja že marsikak jetičnik prepeljan na Pobrežje«.

Vedno in od vseh strani se zatrjuje, da je grad namenjen magistratnim uradom. Zakaj se gospodje niso poprej prepričali o tem, če je za uradne prostore sploh sposoben? Zakaj so z nakupom tako hiteli, da niso poklicali na posvet niti najmerodajnejših činiteljev? Ali ni ta naglica, v kateri so kupovali grad, škodljiva? Ali bi se sicer moglo dogoditi, da kupijo mačka v žakliu? O tem, da so se zgodovinarji izjavili za nakup gradu, prav nič ne dvomimo, ker bi bilo proti njihovim načelom, ravnati drugače. Gre pa za to, če je grad primeren za magistratne prostore, posebno še, ker so večje predelave, ki bi kvarile njegov zgodovinski značaj, po mnenju zgodovinarjev nedopustne. Zadevno bi bilo dobro, da bi g. župan objavil svojo korespondenco z g. Plečnikom.

Kakor nam je znano, imajo magistratni uradi sedaj lepe higijenske prostore. Gradbeni urad in fizikat sta v povsem novem poslopju v Frančiškanski ulici, knjigovodstvo, vojaški in popisovalni urad so v lepem poslopju na Slomškovem trgu, ki je bilo v ta namen adaptirano z nad Din 120.000.— stroškov, lepo urejeni so sedaj tudi ostali uradi na Rotovškem trgu tako, da se človeku nehote vsiljuje misel, v čigavem interesu naj bi bila preselitev vseh teh uradov v zelo nehigijenično poslopje mariborskega 600 let starega gradu, iz katerega je bil že marsikak jetičnik prepeljan na Pobrežje. Zakaj ga niso kupili prejšnji župani, zlasti takrat, ko še ni bilo nove stavbe v Frančiškanski ulici za gradbeni urad in ni bilo adaptirano poslopje na Slomškovem trgu ko je bil magistrat res v veliki zadregi radi svojih prostorov. Odgovor radi nakupa gradu nam je znan: treba je da pridelo vsi magistratni uradi pod eno streho. Lepo se sliši to, čeprav vsakdo ve, da iz naklonjenosti do Mariborčanov, da bi se jim s tem, da so magistratni uradi skupno v enem poslopju, nudila večja komoditeta, občina gradu ni kupila. Časi, ki jih preživljamo, so za to preresni. Taki načrti spadajo v normalno dobo, ne pa v dobo ene največjih gospodarskih kriz, kar jih pozna človeštvo. Treba nam je samo pogledati v Ljubljano, Zagreb, Beograd, Gradec, Dunaj itd. in povsod vidimo, da stojijo glede prostorov na istem stališču kakor mi, to je, da so raztreseni na raznih krajih. V normalni dobi pa bi se dalo za cenejši denar kakor bo stal adaptirani stari grad postaviti sijajno, monumentalno magistratno poslopje, ki bi pomenilo pravi okras za mesto Maribor in ki bi odgovarjalo tudi v higijeničnem oziru.

Najlepše pa je to, da se jim je mudilo z nakupom, ne da imeli za to dovoljna denarna sredstva na razpolago. Zato so pri proračunskih sejah sklenili, prodati nove stanovanjske hiše v Smetanovi in Vrtni ulici, tiste hiše, ki bodo pomenile za občino lep vir dohodkov, čim bo odplačana amortizacija. Javnost naj si napravi sama sodbo o občinski gospodarski politiki, ki prodaja nove, moderne zgrajene hiše, da kupi leglo tuberkuloze, stari grad z po več metrov debelimi zidovi, v katerem kraljuje večna tema in diši po nemških plemičih, ki so se šopirili po njem.

Kot zastopniki interesov stanovanjskih najemnikov nas veseli, da smo si glede nakupa gradu, kakor dokazuje uvodoma omenjeni občni zbor, edini s hišnimi posestniki, da torej nakup tega nehigijeničnega poslopja, iz katerega je bil že marsikak jetičnik prepeljan na Pobrežje, vsi enako obsojamo. Le škoda, da se zadeva ne da več popraviti

Zadnji vzdihi umirajočih

Volitve obratnih zaupnikov.

Marksistično časopisje je zadnje čase polno slavospevov samih napredkov in zmag pri volitvah obratnih zaupnikov. Je pa to samo zadnji krik umirajočega, s katerim hočejo prikriti svoj bližnji konec. — Vedeti je namreč treba, da so marksisti po številu zaupnikov od zadnjega leta ogromno nazadovali, nasprotno pa je Narodno strokovna zveza v vseh obratih pridobila. Nekateri obrati so prešli popolnoma v njene roke, pri drugih pa je NSZ že pri prvem naskoku utrdila svoje pozicije. Marksistične trdnjave padajo ena za drugo in je tako strah rdečih voditeljev popolnoma upravičen. Prav dobro se zavedajo, da so njih ure štete in da bo res kmalu odklenkalo — njim!

Zanimivo pa je, kako marksisti agitirajo za svoje barve. Pri agitaciji se poslužujejo najpodlejših in najnesramnejših sredstev. Tako pravijo, da je naša lista srbska, njihova podrži tudi z eNmci. — Nadalje so »plavi« fašisti, ki ne bodo pustili več nemčurskim frklam govoriti nemško. — »Plavi« so buržuji, »rdeči« pa vsi delavci-trpini (ala gosp. Čeh z mastno plačo). Itd. Itd.

Le v redkih primerih so volitve izraz svobodne delavčeve volje. Tujerodni mojstri - marksisti, dovolijo voliti med obratovanjem samo marksistom, ki jim morajo po volitvah pokazati neoddano plavo glasovnico. — Več je primerov, ko je kot prva bila oddana lista NSZ in bi po vseh pravilih morala dobiti glasovnice s številko I. Te glasovnice so rdeče barve. Marksisti pa že računajo z nepoučenostjo svojih »simpatizerjev« in da ne bi prišlo do »pomot« proglasijo za prvo svojo listo, samo, da dobe rdeče glasovnice... Kljub navzočnosti zastopnika Delavske zbornice se dogajajo pri volitvah nerednosti. Volijo mladoletni, večkrat se pa voli kar javno, ne da bi bili potem taki glasovi razveljavljeni. Razume se, da gre vse to v korist »rdečih«. — V skladu s pravili tudi ni, da zaupnik zastopnik Delavske zbornice volilni lokal kar za celo uro in prepusti ves volilni material marksistični volilni komisiji.

Sicer pa bo morala o takem postopanju pri volitvah izregovoriti tudi še višja oblast in dati vsem tem primerno lekcijo v katerikoli obliki!

Boj nacionalnih železničarjev za pravice in obstanek

Združenje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev v Mariboru je imelo preteklo nedeljo v veliki dvorani Narodnega doma svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik **tov. Rudolf Tumpej.** Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno borbeno in uspešno delovanje te najmočnejše proletarske stanovske organizacije v naši banovini. Nikdo ne bi verjel, da je na ruševinah nekdanje nemške trdnjave, kar so bile delavnice in ostale mariborske ustanove bivše južne železnice, zrasla jugoslovanska nacionalna trdnjava. **Mirno priznajmo, da so prav nacionalni železničarji pod vodstvom nevstrašnega in odločnega borca tov. Tumpeja pognali vse nacionalno gibanje v severnem delu naše banovine v tek, da je prav Združenje nacionalnih železničarjev tista krvna žila, ki se pretaka v našem životu in mu daje silen odpor in jakost proti vsem sovražnikom našega življa.** Odkar je bila razpuščena Orjuna, si nobena druga organizacija, čeprav imajo nekatere izrazito nacionalen program, ni usodila načeti boja. **Naš nacionalni železničar, čeprav lačen in bos, je bil tisti, ki je dvignil glavo, ki je zavihtel pest sovražniku, izkoriščevalcem in pijavkam narodove krvi v opozorilo: Nehajte! Dovolj je zatiranja, zapostavljanja, preziranja, izmozgavanja, dovolj je trpljenja in krivic!**

Zato se je nacionalnim železničarjem pridružilo tovarniško delavstvo, pridružile so se jim vse ostale nacionalne strokovne organizacije, da skupno izbojujejo socialno in nacionalno zmago. In prav tako navdušeno, kakor na protestnih shodih, je bil pozdravljen tudi zbor Združenjašev. V stvarnih in ostrih izvajanjih je predsednik tov. Tumpej odkrival rane na našem narodnem telesu, luščil je bridko resnico in razgalil do golega krivce, ki so tudi železničarski stan pognali v bedo in pomanjkanje. Poročal je o uspehih socialnega boja in pojasnil kje je krivda, da se mora danes nacionalni železničar hudo boriti za svoje pravice in obstoj in nima v tem boju še zaželjenih uspehov. Rezultat njegovih izvajanj, ki so jih navzoči viharno odobravali, pa je naslednja resolucija, ki je bila soglasno sprejeta:

RESOLUCIJA:

Vpokojencem naj se dajo iste vozne ugodnosti kod aktivnemu osebju, naj se jim pokojnine redno nakazujejo vsakega prvega odnosno drugega v mesecu, ker se dosedanje nakazilo pokojnin zavlačuje tako, da je njihovim družinam preživljanje otežkočeno. Tudi naj se pokojnine upokojencem odnosno udovam in sirotam upoštevanih uslužbencev likvidirajo in izplačajo takoj po predložitvi predpisanih listin ne pa kakor se sedaj dogajajo primeri, da mora uslužbenec, ko se ga upokoji čakati na odmero odnosno nakazilo pokojnine po več mesecev in včasih celo vse leto dni. Predpisi naj se o prenosu pokojninskih prejemkov iz ene finančne direkcije v drugo ob selitvi omilijo.

Zahtevajo nadalje spremembo zakona o državnem prometnem osebju po predlogih, ki jih je svoječasno stavilo UJNŽB, ker se s tem zakonom osebju godijo velike krivice; spremembo pravilnika o službeni obleki po predlogih, ki jih je stavilo svoječasno UJNŽB. Z obstoječim pravilnikom je državno prometno osebje najbolj zapostavljeno napram drugim državnim uslužbencem. Analogno naj se delavstvu po kurilnicah in delavnicah da delovna obleka.

Pravilnik o sporednih prinadležnostih naj se spremeni v toliko, da se mesto sedanjih premij strojnemu osebju v kurilnicah uvede urnina iz razloga, ker na pr. enako kvalificirani strojevodja dosedanjo premijsko osnovo lahko prekorači ali pa pripadajočo kilometrino v premijo doplača, ker je cela premija zavisna od serije ter kvalitete stroja in materijala. Ta sistem zaračunavanja premij ustvarja med strojnim osebjem veliko nezadovoljstvo. Prav tako naj se uvede namesto dosedanje kilometraže urnina, ki naj se računa od odhoda do povratka vlaka.

Predvidilo naj se zadostni krediti za sezonske delavce, da ne bi utrpelo škode stalno delavstvo s skrajšanjem delovnega časa, odnosno uvajanjem brezplačnega dopusta. V kurilnicah naj se uvede zopet akordno delo, kar je v interesu uprave in delavstva, in ker je ta sistem uveden tudi v delavnicah in pred viden v pravilniku o pomožnem osebju državnih prometnih ustanov. Progovnim delavcem, ki opravljajo službo izven svojega domicilnega mesta naj se prizna potnina pred videna po pravilniku o sporednih prinadležnostih. Delavcem pa, ki opravljajo nočno službo, naj se prizna nočna doklada.

Prevedejo naj se vsi uslužbenci, ki vrše že nad 2 leti službo dnevničarja. Mesto Maribor naj se kot obmejno in z enko draginjo kot Beograd, Sarajevo, Sušak, Dubrovnik, Ljubljana itd. uvrsti v prvi draginjski razred, in naj se vnese tozadevna določba v finančni zakon za leto 1934-35. Z zakonom naj se zaščiti stanovanjske najemnike, ker državni uslužbenci in delavci ne zmorejo več plačevati pri znatno znižanih prejemkih in vedno rastoči draginji tako visokih in pretiranih najemnin. Plačevanje kuluka naj se za železniško osebje kakor tudi za upokojence enkrat za vselej ukine, ker je isto pri svojih skromnih dohodkih obremenjeno že itak z drugimi dajatvami.

Naj se med drugim takoj začne z izvajanjem sklepa kongresa v Zagrebu t. j. da se stopnevaje začnejo nastavljati delavci po zakonu o drž. prometnem osebju in sicer: profesijoniste za zvaničnike I. kategorije, polkvalificirane za zvaničnike II. kategorije, navadne fizične delavce pa za služitelje. Pri tem je treba popraviti zakon, da delavci z nastavitvijo ničesar ne izgube t. j. upoštevati se morajo vsa leta. Pospeši naj se tudi izplačilo 10% reducirane plače in razliko, ki je priznana.

Poslovodjem naj se prizna za penzijo vsa leta, ki so jih prebili kot profesijonisti v službi drž. železnice ker so plačali tudi prispevke v delavski pokojninski fond, kakor za penzijo in napredovanje. Premikalnemu in ostalemu osobju, ki je izpostavljeno vremenskim neprilikam, naj se že enkrat izdajo dežni plašči.

Razpis direkcije Ljubljana št. 77 od 21. XII. 1933. v zadevi priznanja službenih let za odmero dopustov se mora razveljaviti, ker je v nasprotstvo z dejanskim stanjem uslužbencev. Prizna naj se poslovodjem avtomatično napredovanje v VII. pol. skup. Poslovodjem zvaničnikom, ki so si naknadno pridobili šolsko kvalifikacijo in onim, katerim pripada po čl. 242 zakona o. drž. prom. osebju uradniško znanje naj se jih prevede v odgovarjajočo skupino. Nastavijo naj se takoj vse poslovodje, ki opravljajo službo poslovodje a niso postavljeni po zakonu o drž. prom. osebju. Poslovodje pa, ki opravljajo nadzorno službo pri gasilskih četah po delavnicah poleg svoje redne službe, naj se nagradi za to delo.

Izpošluje naj se za vse tiste uslužbence delavska razlika iz leta 1923-24, ki so bili na sistimiziranih mestih in v delavskem staležu pa so bili pri sestavi plačilnih spiskov izpuščeni. Prevede naj se vse uslužbence po njih strokovni in šolski izobrazbi na podlagi službenih let v odgovarjajočo skupino, in položaj. Pri uredbi o razvrščevanju zvanj zvaničnikov in s'užiteljev naj se spremenijo sedanja namišljena zvanja zvaničnikov in služiteljev z zvanji službe tiste stroke, ki jo faktično opravljajo.

Končno zahtevajo, da se pri spremembah zakona o državnem prom. osebju popravijo v prid uslužbencem v prvi vrsti tisti členi in §§, ki so v nasprotju s pravim stanjem žel. uslužbencev, pri štetju službenih let za napredovanje, dopust in penzijo ter naj se ujno rešijo vse prošnje vložene za zobozdravljenje pred razpisom izdanim od humanitarnega fonda po prejšnjih predpisih iz leta 1933. t. j. brezplačno zdravljenje in plombiranje. Delavske razlike, ki bodo do 1. avgusta izplačane v obrokih naj se do višine 500 Din izplačajo naenkrat.

Tudi je poročal na občnem zboru predsednik Oblastnega odbora **tov. Albin Roter** in je bilo njegovo poročilo prav tako s splošnim zadovoljstvom vzeto na znanje. Viharno pozdravljen pa se je pojavil za govorniško mizo član Centralne uprave UJNŽB **tov. Ivan Deržič.** V nad eno uro trajajočem govoru je orisal v zgoščenih besedah ves današnji socialni položaj železničarskega stanu in navajal vzroke, radi katerih trpijo danes železničarji, ko bi jim ne bilo potrebno trpeti. Njegovo poročilo o prizadevanju Centralnega odbora za zboljšanje položaja je dalo Združenjašem podvojeno voljo in absolutno zaupanje v organizacijo in njeno upravo. Govornik je v tako stvarnih in podrobnih izvajanjih ožigosal današnje razmere in razvil načrt nadaljnjega smotrenega boja, da je bilo na trpečih obrazih navzočih stotin razbrati tisto stanovsko zavest in ponovno prisego zvestobe, solidarnosti in discipline, ki jo najdemo samo pri naših nacionalnih železničarjih.

Državni nameščenci in kuluk

Prvega februarja pričakujejo vsi državni nameščenci »veselo presenečenje« — kuluk, t. j. vsakemu se bodo odtegnili od plače tridnevni dohodki, najvišjemu 350 Din, drugim 300, 255, 150, 100 Din itd. Umevno je, da čutijo te odtegljaje vsi, predvsem pa nižji nameščenci, ki itak ne morejo več izhajati s svojimi pičlimi prijemki.

Kuluk je turška beseda in turška ustanova. Nekdanji Turki so se brigali predvsem za »vitežko« ropanje v sosednjih deželah. Za red in mir v lastni državi pa jim ni bilo mar. Seveda so rabili ceste, če že ne za trgovino in promet, vsaj za svoje roparske pohode. Zato so prisilili ubogo rajo, da jim je ceste gradila in popravljala zastonj.

Uveden pa je bil kuluk kod neke vrste davščina, kod odkupnina za delo v naši državi. Kmet in delavec ga plačata z delom, ker pa vendarle ne gre, da bi profesori, sodniki, železničarji, duhovniki itd. opravljali ročna dela, morajo plačati ti sloji posebno odškodnino. Najlepše pa je, da uživajo ta »častni privilegij« sedaj izključno le državni nameščenci. Kajti za vse druge stanove, kakor n. pr. za trgovce, obrtnike itd. so kuluk že zdavnaj odpravili.

da se vozijo milijonarji, ki so se pridobili svoje premoženje na bogzna kakšen način, s svojimi ljubicami z luksuznimi avtomobili na izlete in da vzdržujejo zato ceste izključno le državni nameščenci!

Zadnjič smo čitali, da imamo v Jugoslaviji 143 oseb, ki imajo več kakor 1 milijon Din letnih dohodkov, to se pravi najmanje 30 milijon čistega premoženja. Če bi dali ti gospodje vsak 1 milijon, bi ostalo vsakemu še vedno najmanje 29 milijonov, kar zadostuje gotovo za »skromno eksistenco« tudi v današnji gospodarski krizi. Tako bi dobile banovine 143 milijonov Din in bi se s tem zneskom popravile vse ceste in napravile še mnogo druge koristne komunikacije. Morebiti pa se bo kuluk črtal tudi državnim nameščencem, ki prav tako težko živijo ob svojih skromnih prejemkih.

Iz kraja ob severni meji

Skrajni čas je, da začnemo mi nacionalisti čistiti svoje lastne vrste, kajti v naših vrstah so ljudje, ki jim služijo naše zvišene ideje za katere je padlo nebroj najboljših naših mož, za svoje umazane osebne koristi. Tako se je pri nas pri Sv. Jakobu v Slov. gor. nedavno tega, zbrala družba naših najboljših »nacionalnih« ljudi v gostilniških prostorih ekstremnega nacionalista, ki je v svoji radosti dala duška v tem, da je iz gostilne odmevala nemška pesem. In ti ljudje so člani JNS, ti ljudje naj bi bili predstavitelji nacionalnega pokreta! Tako dalje ne bo šlo, draga gospoda!

Čiščenje

V Zagrebu izhaja že drugo leto tednik »Senzacija«, ki dobro meri in tehta zagrebške razmere. Hrvatska prestolica nudi obilo žalostno zanimivega in v marsikaterem pogledu naravnost poraznega gradiva. Od tam veje abstraktnost duha madžarsko ali nemško orientiranega židovstva, a tudi raznih krščenih židov. »Senzacija« postavlja na oder ondotne krvosese našega žitja in imenoma posveti zdaj za to zdaj za drugo kuliso onega velikega Zagreba. So to le sami logični ekcesi, ki pa so za boljše razumevanje socialnih razpok in razčiščenje Avgijevega hleta javnosti zelo potrebni.

Na dan z imeni zakulisnih najnižjih instinktov, da more narod soditi in obsoditi!!

»Senzacija« se bori za pravično razdelitev kruha med naše ljudstvo, ki tvori naš narod in našo državo. V eni letošnjih številk poroča kako je v neki zagrebški industriji čevljev nameščen ravnatelj tujec s plačo 30.000 Din in 3 odst. od celotnega blagovnega prometa, kar znaša nedvomno na mesec 40.000—50.000 Din. In ni še dolgo od tega, ko je ta ravnatelj odpustil dve nameščenki domačinki, od katerih je šla ena iz obupa prostovoljno v smrt, na njeni mesti pa je nastavil dve tujki z mnogo večjimi plačami. V isti številki žigosa tvrdko J. Wolf v Gundulićevi ulici, ki ima nameščene nepotrebne tujce, dočim je večje število naših strokovnjakov nezaposlenih. Zanimiva je tudi zadeva ravnatelja društva »Putnik«, ki prejema na mesec 17.000 Din plače, in tako dalje in tako dalje...

Tudi pri nas v Mariboru so take države v državi, taka gadja gnezda. Maribor ne nudi sicer tako ugodnih tal, ker je premajhno mesto in z malo drugačnim značajem, vendar pa more poseči s prav zanimivimi slikami z domačih in tujih tal. Kaj vse se n. pr. čisto normalno in nemoteno vrši v tukajšnjih takozvanih jugoslovanskih podjetjih. Narod dela in krvavo služi kapitalu... Petdeset metrov blaga natke na dan v tekstilni tovarni tkalec ali tkalka za borih 8—10 Din. V eni sami taki mučilnici je n. pr. zaposlenih 300 takih sužnjev. Vse ostalo izračunajte sami! »Jugoslovanska« pa tke in tke... neznani akcijski družbi, ker je postal kapital brezoseben. Kam se izlivajo naši sokovi, sokovi našega najkrepkejšega naroda, ki bo jutri prvi, če bo treba, obranil svojo domovino. Kam sežejo izrastki anonimnih družb?!

Naše delavstvo, naš narod dela in se peha od zore do mraka za svoj obstanek, robuje kapitalu, prav tako, kakor je v srednjem veku roboval tujcu... In vse je v redu in prav, ker hočeta tako kri in duh onih, ki so vzeli narod in delo v zakup in sicer na svojevrsten način, kakor so svojevrstne tudi njih dolžnosti do naroda. Kaj je narod, jih vprašamo? Ni to vprašanje odveč in drzno! Potrebno je, ker vidimo, da ni pojem o narodu še razčiščen. Pred nami je gola realnost, v katero se pogreza armada našega ljudstva, ki polni s svojo pretežno večino, z vsem svojstvom in značajem, z vso vkljub velikemu trpljenju, bogato dedščino in s svojim ustvarjanjem hrbtenico našega celotnega jugoslovanskega žitja in bitja. To je naš narod, naše delavsko in kmečko ljudstvo!

Kaj je naša dolžnost do našega naroda, našega delavskega in kmečkega ljudstva? Izrabljena konvencionalna fraza... puhla rodoljubarska beseda ob bogato obloženi mizi... visoke olepševalnice in superlativi narodnega navdušenja... grgljava pesem... komedija. Bobneče fraze ne morejo nasititi revnih, ne morejo obleči nagih in bosih, ne morejo dvigniti izkrvavelega naroda! Dokler se bodo dejanja mnogih, premnogih rodoljubov križala z njihovimi besedami, vse dotlej ne moremo verjeti v njih narodnost, socialno pravičnost, v človečanstvo, v vse to, kar so že davno vzeli v zakup...

Nam, ki gledamo narod nad gornjim tisočem, ni in ne more biti eno in isto, če gleda nekdo na narod in njegove življenske interese s stališča svojih lastnih ugodnosti, ker »en krat ena« je v tem primeru »nič« ali pa velika »ena« — zajedavka, ki smatra svoje osebne zadeve za nedotakljive, ki naj nikogar ne zanimajo. Mi trdimo in smo na stališču, da ni noben pojav le zaseben. Najneznatnejša osebna zadeva sega v celokupnost, v družbo, v narod, zlasti še ona, ki je gospodarskega značaja. In še kako! Če ima n. pr. nekdo enkrat ali dvakrat tolik dohodek od drugega njemu enakega, ali če ima eden vse, drugi pa nič, ali je to vseeno in nedotakljiva osebna zadeva? Ne, ker je za tem »nekdo« drugi »nekdo« — narod, ki je toliko krepkejši v kolikor bolj enakomerno je med njim porazdeljena dobrina.

V to stran gledamo pozorno in ne bomo odnehali vse dotlej, dokler ne bomo izvojevali narodu onih pravic v telesnem in duhovnem pogledu, ki so sedaj privilegij živih mrtvecev...

Z NAŠIH POSTOJANK

Maribor

CIKLUS PREDAVANJ.
Združene nacionalne strokovne organizacije so organizirale ciklus poučnih predavanj, da na ta način nudijo svojemu proletariatu duševno hrano. Prvo tako predavanje je bilo pretekli petek zvečer v Mali dvorani Narodnega doma, na katerem je predaval priznani slovenski književnik, šef urednik »Večernika« tov. Radivoj R e h a r o marksizmu. Članstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano je z velikim zanimanjem sledilo predavateljevim izvajanjem. Drugo predavanje bo drevi ob 20. in bo o srbski zgodovini predaval tov. inž. S t a n o j č i č. Sledila bodo vsak petek v tednu še predavanja o zgodovini Slovanov, o našem socialnem položaju, o našem nacionalno-socialnem pokretu, o zunanjem političnem položaju, o svetovnem gospodarskem položaju itd. Članstvo naj se vseh predavanj v čim večjem številu udeleži, ker je to v njegovem interesu.

DRUGA GLEDALIŠKA PREDSTAVA.
Združene nacionalne organizacije bodo imele gledališko predstavo »Okence« po globoko znižanih dramskih cenah 10. februarja, na kar že danes opozarjamo vse članstvo.

TISKARSKI ŠKRAT
nam je v zadnji številki v članku »Popravljena krivica« ponagajal. Pravilno bi se moral glasiti da zasluži železniški uradnik sodrug g. Jelen 1960 Din plus 40 Din premije na mesec in ne 2160 Din.

»NACIONALIST«.
V tovarni Doctor in drug je zaposlen kot obratovodja med drugimi tudi tujec g. Wagner. Ta gospod, ki do nedavna ni hotel govoriti s podrejenimi drugače kakor nemški, se je nenadoma spreobrnil. Pri nekem sokolskem društvu se je vrinil v odbor kot socialni referent. Sedaj pa čujte! Ob priliki volitev obratnih zaupnikov v omenjeni tovarni, ta »nacionalist« kljub dovoljenju šefa, ni dovolil med obratovanjem iti volitti delavstvu predilnice, ki je pretežno organizirano pri NSZ. Mi se temu ne čudimo! Čudimo pa se, da je g. Wagner pri Sokolu celo socialni referent, ko pa tudi vemo, da postopa z delavstvom vse prej kot socialno. Posebnih šikan pa je deležno delavstvo, ki je organizirano nacionalno. — Ker prav dobro razumemo nenadno spreobrnjenje g. Wagnerja, mu tudi jamčimo, da mu to vse skupaj ne bo mnogo koristilo in da mu bo kmalu pokazana pot tja, kamor spadajo vsi taki — »bratski« tujci!

GOSPOD BLANKE, TISKARNAR IZ PTUJA, SNUBI SLOVENSKE STRANKE.
V Maribor kaj rad prihaja na akvizicijska potovanja Herbert Blanke iz Ptuja, ki tu prav pridno razen nemških podjetnikov, ki so mu itak v polni meri naklonjeni, obiskuje tudi slovenska podjetja. Razumemo konkurenčni boj današnjih časov, vendar se nam ne zdi v redu, da bi slovenski naročnik s svojimi naročili prispeval k zabavnim potovanjem, ki jih vsako leto poďvzame g. Blanke s soprogo, n. pr. na Spitzberge, v Saharo ali celo v Chicago. In tudi ni v redu, da naj slovenski naročnik podpira tiskarno, v kateri se je tiskal zloglasni »Štajerc«, najgrši gnoj, ki se je kdaj tiskal na slovenskem jeziku?

PROTI IMPORTU TISKOVIN IZ AVSTRIJE
V Mariboru ima svojo podružnico tvrdka P. Beiersdorf iz Hamburga, ki ima za vodjo tudi pristnega Prusa. Ta tvrdka, ki svoje maže in olja za drag denar spravlja na jugoslovanski trg, pa naroča svoje tiskovine v Gradcu, kakor vidimo na vrečicah za »Nivea-Shampoon«. Morda bo res treba gospoda vodjo še informirati, da imamo v naši državi dovolj dobrih in konkurenčnih grafičnih zavodov. **Kar izdelujemo doma, ni treba, da uvažamo iz inozemstva!** Če tvrdka Beiersdorf pri nas prodaja svoje izdelke, naj tiskovine pri nas naroča. Kvaliteta naših tiskovin je vsaj tako dobra kakor njene kreme — če ni boljša. Kar velja za to tvrdko, pa naj velja tudi za nekatere druge naše industrije, ki mislijo, da dobe iz Gradca vse najbolšje in najbolj poceni. Gospoda, če Vam ni jugoslovanski trg dovolj dober za nakup, pojdite tudi svoje izdelke prodajat v Gradec!

GOSPOD SESSLER PONOVNO TOŽEN.
Kakor smo izvedeli je mariborsko državno tožilstvo vložilo obtožbo proti bivšemu zasebnemu uradniku Edvardu Sesslerju, ker je na znani izjavi dodal pod podpisom dr. Boštjančiča »starosta Sokola Maribor matica«. Vsa zadeva še torej ne bo tako kmalu končala in bo tudi mariborska javnost imela priliko poslušati obnovo procesa o posilstvu.

KONFISCIRANA »BORBA«?
Velika kavarna. Okrog 20. ure. Pri mizi je sedela ugledna mariborska slovenska žena in čitala »Borbo«. Pojavil se je pri mizi plačilni in sporočil gospej, da je »Borba« konfiscirana, ter ji vzel list iz rok. Temu je ugovarjal neki gospod in vprašal po stražniku, nakar je plačilni odgovoril, da je detektiv zunaj. Čez 10 minut se je plačilni vrnil z »Borbo« in sporočil omizju, da list ni konfisciran. Mogoče bo zanimalo našo policijsko oblast, kdo je nastopil v njenem imenu in se izdal za detektiva?

POPRAVITE NAPIS!
Obupno nekateri posamezniki in uradi mrcvarijo naš lepi jezik. Ob Mejni ulici v bližini frančiškanskega pokopališča na Pobrežju stoji tabla s sledečim napisom: Tukaj je strogo prepovedano zemlo, pepel, kamenje voziti in nositi, če se izve gdo je sem prinesel bo kaznovan. Pokopališka uprava.

KRIVICA!
Slovensko dekle nam piše: Teden dni sem si prizadevala najti primerno službo kot kuharica. Povprašala sem tudi pri Borzi dela, ki mi je nakazala službo s priporočilom za mariborskega slaščičarja Pelikana. Vzradoščena sem se podala tja, in se predstavila gospodinji. Presenečena pa sem bila, ko je Pelikanova zahtevala perfektno znanje nemščine. Ker sem pošteno slovensko dekle, ki nisem imela prilike naučiti se nemški, sem bila odslovljena. Kdo mi ve svetovati, kam naj se obrnem, da dobim službo? Kje naj si slovenske kuharice iščemo kruha? Ali smo res primorane in obsojene da gremo po svetu? Ali ni tudi to krivica... G. K.

Celje

DVOJNI ZASLUŽKARJI.
Zadnji vaš članek glede dvojnega zaslužka, je želi tudi pri naših brezposelnih splošno odobravanje. Nismo nikakor proti dvojnim zaslužkom tistih, ki imajo sramotno nizke pokojnine pa kopico otrok. Pač pa smo proti tistim, ko so gospod v bančni službi, gospa pa na magistratu, ali so pa gospod na magistratu in gospa v državni službi. Še »hujše« so pa prizadeti tisti, ki so upokojeni z mesečno pokojnino Din 1500.— in zaposleni na magistratu z mesečno plačo Din 1800.—, gospa pa seveda še v državni službi! Ne vemo zakaj so socialni odseki? Veliko socialnega zla bi lahko bilo odpravljenega, če bi se vsi tisti, ki niso v sedanjih težkih časih dvojnega zaslužka potrebni, iz službe odpustili in bi se nastavilo brezposelne, ki imajo družine. Privoščite sočloveku košček kruha!

Guštanj

MARKSISTIČNA INTERNACIONALA PROPADA!
Rdeča internacijonala propada in jo smrti varujejo le še razne injekcije. To so pokazale tudi nedeljske volitve obratnih zaupnikov. Lani je bilo še 14 glasov večine, letos samo še 9. Počasi, pa zato bolj »gvišno«! Nič kaj dosti ni pomagalo tisto zborovanje v valjarni, kjer je ravnatelj, o katerem vedo sicer marksisti toliko povedati, reševal potapljajočo se rdečo barko. Mnogokaj tudi niso pomagali nalašč za obratne volitve v Mariboru tiskarni rdeči letaki z zelo duhovito pesniško vsebino. Morebiti pa je bila to labudja pesem... Tudi razni »triki« so vzeli sicer narodni delavski listi lepo število glasov, marksistom pa niso mnogo pomagali. Brez vseh teh nečednih pripomočkov pa bi bili rdečkarji itak ostali precej v manjšini. Čudno je bilo pa to, da so marksisti pod vodstvom s. Čeha delili na dan volitev narodnim delavcem bele volilne listke, klerikalcem pa plave. Ta zmešnjava je vzela listi Narodne Strokovne Zveze precej glasov, ki so jih pobasali klerikalci, ki pa vseeno niso dosegli količnika. Volilna udeležba je bila slabša in so številčno nazadovali modri in rdeči, klerikalci pa so narasli s pomočjo glasov, ki so bili za nje pomotoma oddani. Tudi napram lanskim obratnim volitvam so marksisti nazadovali. Skupna narodna lista je lani dobila 91 glasov, rdeči pa 105, letos narodni 61, skupno s 33 klerikalnimi pa 94 glasov. Torej se marksisti dobili le 9 glasov (lani 4) večine! Pri skupnem nastopu in večji narodni zavednosti tistih narodnjakov, ki so ostali doma ali pa so šli na smučarsko tekmo, bi bila zmaga na naši strani. Tudi ni častno, če kdo iz maščevalnosti glasuje proti svojemu nacijonalnemu prepričanju za nasprotnika. Seveda, glavno je, da je rdeča zmaga pa kaj to, četudi delavec strada. Rdečkarji so bili z g. Čehom vred celo tako brihtni in navdušeni, da so v prvem navdušenju sebi dodelili kar štiri mandate. NSZ pa samo enega! V slabi vesti so namreč pričakovali poraz. Pa še eno: Vedno se cedijo rdečim sline po krvjem mesu, koruzi in platnu za obleke, tako, da so morali ta svoja čuvstva izliti v prekrasno pesem na rdeči papir, tiskan celo v Mariboru! Kaj moremo mi, plavobeli(!) zato, če podpore, ki jih je dodelil toliko osovraženi kapitalist rdečim marksističnim organizacijam, požrejo propadajoči rdeče zadruge, pa tudi marsikateri marksistični voditelj je spravil težke tisočake, pa tudi milijone delavskega denarja v svoje lastne žepe. Mi pa, kar dobimo, s težavo dobimo, razdelimo med člane (pa ne samo med najbližje sorodnike in prijatelje!) in lajšamo krizo tudi v dejanju in ne samo v besedi... Rdeči listek s pesniškimi izlivi o kravah in koruzi pa si vtaknite rdečkarji, za klobuk!

GRDI JEZIKI.
V zadnjem času se po trgu mnogo šušlja o nekem dogovoru z vodstvom jeklarne. Toda, iz klevete je postal blagoslov. Ljudstvo je na ta način zvedelo, koliko se trudijo naši najvidnejši člani, da zagotove ubogemo jugoslovenskemu delavstvu v jeklarni zaslužek in z njim vsakdanji kruh, pa četudi tega svojega iz nacijonalnega idealizma porojenega prizadevanja niso sami obešali na veliki zvon. Našega malega človeka je treba socijalno in gospodarsko dvigniti, potem bo šele nacijonalen. Tako pravi Masaryk in tega se tudi mi držimo. Klevetnike pa bomo prijeli za jezik pred sodiščem.

Advokat dr. Reisman zmerja nacionaliste z barabami in fašisti

Dobili smo v roke izjavo, ki nam razkriva »ljubezen« slovenskega mariborskega odvetnika dr. Avgusta Reismana, bivšega Orjunaša, do bratov naše krvi, ki jih je v pretežni večini usoda zasužnjenega dela naše zemlje prignala med nas.

Podpisana člana gledališke družine »Istra« izjavljava sledeče: Prišla sva na svojem potu, da povabila vse vidnejše osebnosti v Mariboru na naše gostovanje v Narodnem gledališču, tudi k g. advokatu dr. Reismanu. Takoj ko je opazil na plakatih, oziroma, ko sva mu omenila ime »Istra«, je vzkliknil, da s temi ljudmi, fašisti, noče imeti opravka.

Sprva sva mislila, da se hoče nekoliko ironično pošaliti na naše primorske razmere in našo nesrečo, pod katere pritiskom smo bili prisiljeni zapustiti svoje nesrečne kraje. Toda ko sva mu še omenila, da skupno s predstavami vršimo tudi propagandna predavanja in slično, je še vprašal, kje imamo predavanje. Omenila sva mu, da pri »Nanosu«, nakar je dobesedno izjavil:

»S temi barabami, fašisti, nočem imeti nikakega opravka. Te barabe so nam razbile tablo »Delavske politike«.

Presenečena nad prijaznim sprejemom ter v znak protesta sva zapustila njegovo pisarniško sobo.

Maribor, 24. septembra 1933.

(Sledita dva podpisa.)

Širite „BORBO“!

Z današnjimi malimi dohodki

izhajate le, če kupujete vse blago za obleke in perilo, izgotovljeno perilo, predpasnike, pletenine, nogavice, ovratnike, samoveznice, čepice, platno, sukno, odeje i. t. d. po znižani ceni pri tvrdki

★

I. N. Šoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta 13

Gosposka ulica 13

Bučno olje

vedno sveže in prvovrstno priporoča

J. HOCHMÜLLER
tovarna bučnega olje
MARIBOR, Taborska ulica 7

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic v Mariboru
Frankopanova ulica 34
daje posojila po 8%
sprejema vloge in obrestuje nevezane po 4% vezane pa po 5½%
Vse vloge izplačuje promp'no
Železničarji, poslužujte se samo Vaše Kreditne zadruge

Predstavnik in izdajatelj Tone Bajt, predsednik Narodno-strokovne zveze v Mariboru. Urejuje in odgovarja Rudolf Germ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detela v Mariboru.